Intervju: Pedi Eždaun visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH: “Političari koriste strah da pripreme narod za izbore”

Isticanje ugroženosti sva tri naroda u BiH pred održavanje lokalnih izbora veoma je opasno I destruktivno za cijelu zemlju, tvrdi visoki predstavik Pedi Eždaun.

“Nadam se da ćemo u ovom predizbornom periodu mislit o budućnosti, a ne o prošlosti. No znam da političari prije izbora radije koriste strah, nego nadu”, kaže Eždaun.

Ocjenjuje da svi političari, “možda posebno nacionalne stranke”, isticanjem ugroženosti sva tri naroda svoje glasače pripremaju za lokalne izbore, planirane za početak oktobra.

Nezavnisne novine: Ali u BiH pitanje ugroženosti uočI izbora ne potenciraju samo političari, nego i pojedini mediji?

Pedi Eždaun: To neću posebno komentarisati. Mediji i političari su veoma bliski u ovoj zemlji kao i u svakoj drugoj. Ne radi se o priči o navodnoj ugroženosti samo jednog naroda u BiH, i to me ne brine. Brine me da bismo se ovako mogli vratiti starom načinu održavanja izbora, i takozvanom političkom takmičenju ko je veća žrtva. Umjesto da se govori o budućnosti, o kriminalu, o reformama i Evropi, pokušava se doći do toga da se glasa na osnovu toga ko je žrtva. To se dešava sa sva tri naroda. Neki hrvatski političari žele uplašiti svoje birače Hrvate da će reforma obrazovanja uništiti njihov jezik i identitet. To je glupost. Isto se dešava i u RS, gdje političari tvrde da će, ako ljudi ne glasaju za njih, Republika Srpska biti uništena. Sve je to

glupost.

Nezavisne novine: Posljednjih šest mjeseci najviše se ističe priča o ugroženosti Bošnjaka. Zašto?

Pedi Ešdaun: Ne, ista je priča svuda. U Sarajevu se potencira ugroženost Bošnjaka, u Banjoj Luci čujete da su Srbi ugroženi, u Mostaru to čujete za Hrvate. Aktuelna je na sve tri strane.

Nezavisne novine: U cijeloj se državi, dakle, ovom pričom pripremaju glasači za lokalne izbore?

Pedi Ešdaun: Ovo je za političare lagan način da dobiju glasove. Ako ljudi stvarno žele pričati o prošlosti, nemam ništa protiv. No, izbori pred nama prilika su da nastavimo napredovati u reformama i da pričamo o budućnosti. Iza navoda o ugrožnosti naroda stoje nerazumijevanje, pretpostavke, manjak informacija ili dezinformacije. Evo vam dokaz za to u priči da nema dovoljno Bošnjaka u sudovima: u RS je 2003. godine bilo samo šest sudija Bošnjaka, a sada ih ima 0. To se ne bi desilo bez Visokog sudskog i tužilačkog vijeća.

Nezavisne novine: S Vašim tvrdnjama o zastupljenosti Bošnjaka u sudstvu ne slaže se vlasnik NIK «Avaz» Fahrudin Radončić.

Pedi Ešdaun: Ne želim govoriti o jednim novinama, jednoj stranci ili samo jednom narodu. Ugroženost se predstavlja kao problem na svim stranama u BiH. Razlog je isti u cijeloj BiH najlakše je političkim strankama, možda posebno nacionalnim, da uplaše ljude prije nego što glasaju i da im kažu da su oni jedini, koji mogu zaštititi svoj narod. To je lako izvodivo, ali je veoma destruktivno za zemlju. Za BiH je sada važnije da iskoristi priliku i učinjeni napredak za koji je zaslužna aktuelna vlast. BiH je napredovala veoma mnogo u zadnjih godinu dana, više nego što je očekivala međunarodna zajednica. Sa strankama na vlasti uradili smo na reformama više nego što je iko mogao povjerovati; u kreiranju državnih institucija i u otvaranju vrata prema Evropi i NATO-u. Bolje se vratiti običnim ljudima i njihovim stvarnim problemima, poput

zapošljavanja.

Nezavisne novine: Djelimično ste već rekli da se aktuelnim potenciranjem ugroženosti Bošnjaka u «Dnevnom avazu» pokušava stvoriti pogodna predizborna atmosfera?

Pedi Eždaun: Upravo tako. Ali to ne radi samo «Avaz» nego sve strane u BiH, i sve novine.

Nezavisne novine: Sve novine?

Pedi Eždaun: Ne sve novine u zemlji, ali novine na svim stranama. Mogu vam navesti novine na hrvatskoj i srpskoj strani koje to rade. Mogu vam navesti još neke novine koje to rade na bošnjačkoj strani. Sva tri naroda i novine koje ih prodržavaju u opasnosti su da to urade, što nije čudno, jer se to dešava i u mojoj zemlji.

Nezavisne novine: Oštre reakcije «Avaza» na sudsku zabranu pisanja neistina o lideru SDP-a Zlatku Lagumdžiji ocijenjene su kao pokušaj pritiska na sudstvo? Koji je, po Vašem mišljenju, cilj tih pritisaka?

Pedi Eždaun: Cilj je miješanje u nezavisnost pravosuđa, ali to neće biti tema o kojoj će odlučivati političari ili novine niti će na nju uticati demostracije koje organizuju neke novine. Nezavisno sudstvo je evropski standard oko kojeg nema kompromisa. Ako se ovaj standard promijeni, izgubićemo šansu za EU. Pogrešno je izdvajati jedne novine, jednu stranku, jer je ovo šire pitanje koje utiče na sva tri naroda. Takođe, Hrvati moraju shvatiti da je i obrazovanje, koje uvažava kulturne razlike, evropski standard. RS mora shvatiti da modernu državu ne možete graditi unutar Dejtona. Loše bi bilo ako se vratimo nazad politici takmičenja ko je veća žrtva.

Nezavisne novine: Kako komentarišete Vašu fotografiju objavljenu na naslovnici «Avaza» kako sjedite ispod kalendara u fotografijom Radovana Karađića, optuženog za ratne zločine?

Pedi Ešdaun: Moj način rada je da se stalno sastajem s ljudima, zbog čega se i moje obezbjeđenje često ljuti jer se izlažem riziku. Bio sam sa povratnicima u Srebrenici, sa Srbima u Rudom… Spreman sam preuzeti sve rizike, a nekada je riječ i o političkom riziku. Kad je riječ o toj fotografiji, putovao sam autobusom od Gacka prema Bileši gdje sam na stanici razgovarao s ljudima. To nije bio formalni sastanak. U pozadini je bio kalendar. Ako ljudi misle da je to važno, u redu. Znam da je to i politički rizik koji preuzimam da bih razgovarao s običnim ljudima u cijeloj BiH. U okruženjima u kojima oni stvarno žive.

Nezavisne novine: Iz novine Fahrudina Radončića, koji tvrdi da ste lični prijatelji, «savjetovano» Vam je da zbog ove fotografije podnesete ostavku? Hoćete li poslušati savjet svog prijatelja Radončića?

Pedi Ešdaun: Imam mnogo prijatelja u ovoj zemlji, a ima i onih koji tvrde da smo prijatelji. Radim ono što je ispravno, podržavam ono što se uradi, a ne ljude. Mnogi ljudi mi daju savjete, ali to ne slušam, nego radim onako kako ja mislim da je ispravno.

Nezavisne novine: Očekujete li da se u «Avazu» objavi još neka «kompromitirajuća» vijest o Vama?

Pedi Ešdaun: Od svih ljudi u BiH očekujem ono najbolje. Mnogi su me optuživali, ali ja moram raditi svoj posao.

Ne kasni imenovanje ministra odbrane

Nezavisne novine: Koliko bh. Vlasti rizikuju ako do 1 marta ne završe imenovanje ministra odbrane BiH i njegove zamjenike?

Pedi Ešdaun: Vlasti moraju birati između vrlo kratkog roka i toga da izaberu pravu osobu koja će predstavljati našu budućnost, a ne prošlost. Mislim da je važnije izabrati pravu osobu. Na javnim funkcijama u BiH treba da imamo ljude za koje ćemo biti ponosni da nas predstavljaju u svijetu, tako je i sa

ministrom odbrane BiH.

Smatram da je odluka Adnana Terzića da ne prihvati kandidaturu Branka Stevića bila ispravna i hrabra. Neću govoriti mnogo, osim da ne vjerujem da je gospodin Stević osoba koja bi nas trebala predstavljati pred svjetskim liderima.